

Αθήνα, 14 Οκτωβρίου 2013

ΕΠΙΚΑΙΡΗ ΕΠΕΡΩΤΗΣΗ

Προς τους κ.κ. Υπουργούς:

- Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας
- Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

Θέμα: Για τα ασφαλιστικά προβλήματα των αυτοαπασχολούμενων εμπόρων και επαγγελματιών και την κατάρρευση του ΟΑΕΕ.

Σύμφωνα με στοιχεία του Ινστιτούτου Μικρών Επιχειρήσεων (ΙΜΕ) ΓΣΕΒΕΕ, τα οποία επιβεβαιώνονται από την EUROSTAT, από το 2010 έως τα μέσα του 2012 οδηγήθηκαν σε διακοπή εργασιών 100.000 επιχειρήσεις. Η πιο πρόσφατη έρευνα για το 2^ο εξάμηνο του 2012 και το 2013 με στόχο την αποτύπωση του οικονομικού κλίματος στις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις (0 – 49 άτομα) στους κλάδους της μεταποίησης, του εμπορίου και των υπηρεσιών (αποτελούν το 99,6% των επιχειρήσεων στην Ελλάδα) επιβεβαιώνει νέες, μαζικές διακοπές λειτουργίας σημαντικού αριθμού επιχειρήσεων, καθώς και το ότι οι περισσότερες μικρές επιχειρήσεις προσπαθούν να επιβιώσουν μέσα στην κρίση, λειτουργώντας ακόμη και με ζημιές. Οι ασφαλισμένοι επαγγελματίες είναι σε πλήρη αδυναμία καταβολής των εισφορών και ο ΟΑΕΕ κινδυνεύει με κατάρρευση το επόμενο χρονικό διάστημα: το 50% των ασφαλισμένων έχει πλέον σταματήσει να καταβάλει εισφορές στο ταμείο και μόνο οι μισοί από τους υπολοίπους (49,8%), εκτιμούν ότι θα είναι σε θέση να καταβάλλουν τις εισφορές τους για το επόμενο διάστημα έως το τέλος του 2013.

Παράλληλα, σε έκθεση αξιολόγησης του 2012 για τις ΜμΕ σε όλα τα κράτη-μέλη της ΕΕ που συνέταξε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σημειώνεται ότι στην Ελλάδα οι ΜμΕ είναι πολύ σημαντικές σε σχέση με το μέσο όρο των χωρών της ΕΕ, καθώς εξακολουθούν να αντιπροσωπεύουν το 99,9% του συνόλου των επιχειρήσεων, καλύπτουν το 69,9% της οικονομικής προστιθέμενης αξίας και το 85,1% της απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα (εξαιρείται ο χρηματοπιστωτικός). Αποτελούν δηλαδή τη ραχοκοκαλιά της οικονομίας στη χώρα μας. Αξιοσημείωτο είναι, επίσης, το γεγονός ότι το 24% των επιχειρήσεων δραστηριοποιούνται στους τομείς της υψηλής τεχνολογίας και έντασης γνώσης, τομείς υπηρεσιών που θεωρούνται «κλειδί» για τη μελλοντική παραγωγική ανασυγκρότηση της χώρας.

Η ραχοκοκαλιά της ελληνικής οικονομίας, όμως, βρίσκεται σε οικονομική ασφυξία και οι ασφαλισμένοι του ΟΑΕΕ, λόγω της αδυναμίας πληρωμής των ασφαλιστικών τους εισφορών, χάνουν ακόμα και το δικαίωμα της ιατροφαρμακευτικής τους περίθαλψης. Η δυνατότητα θεώρησης του βιβλιαρίου ασθενείας ανακτάται μόνο αν κάποιος προβεί σε ρύθμιση της οφειλής του και βέβαια για όσο χρονικό διάστημα είναι συνεπής σε αυτή. Δυστυχώς όμως, πολλοί ασφαλισμένοι στον ΟΑΕΕ αδυνατούν να καταβάλουν εμπρόθεσμα τις υποχρεώσεις τους με αποτέλεσμα να παραμένουν ανασφάλιστοι οι ίδιοι και τα προστατευόμενα μέλη της οικογένειάς τους. Το κατεπείγον αυτό κοινωνικό ζήτημα, που έχει λάβει πλέον διαστάσεις ανθρωπιστικής κρίσης, πρέπει να ρυθμιστεί κατά προτεραιότητα. Το κράτος οφείλει να παρέχει δημόσια και δωρεάν υγεία, πόσο μάλλον όταν πρόκειται για εν ενεργεία εργαζόμενους που διαθέτουν τις απαιτούμενες ημέρες εργασίας για την κοινωνικοασφαλιστική κάλυψη υγείας, καθώς και για ασφαλισμένους που έχουν πληρώσει εισφορές επί δεκαετίες ολόκληρες. Το χειρότερο δε, είναι ότι αυτοί οι άνθρωποι στο ειδοποιητήριο καταβολής ασφαλίσεων που συνεχίζουν να παραλαμβάνουν κάθε δίμηνο από τον ΟΑΕΕ, χρεώνονται για παροχές υγείας που δεν μπορούν να λάβουν, αλλά που

κάποια στιγμή θα πρέπει να πληρώσουν. Θα πρέπει λοιπόν άμεσα είτε να αποσυνδεθεί η πληρωμή των εισφορών από τη θεώρηση του βιβλιαρίου ασθενείας ή τουλάχιστον να εναρμονισθεί η νομοθεσία του ΟΑΕΕ με ό,τι ισχύει για τους εργαζόμενους που υπάγονται σε άλλα Ταμεία. Το δικαίωμα δηλαδή για παροχές ασθένειας θα πρέπει να ισχύει για τους ασφαλισμένους που έχουν καταβάλει μία (1) τουλάχιστον εισφορά ανά εξάμηνο, ακόμα και αν έχουν ληξιπρόθεσμα χρέη.

Συγχρόνως, σε πλήρη απόγνωση έχει φέρει τους ασφαλισμένους του ΟΑΕΕ και η πεισματική άρνηση των μνημονιακών κυβερνήσεων να λύσουν τα θέματα συνταξιοδότησής τους. Με την ισχύουσα νομοθεσία δίνεται η δυνατότητα συμψηφισμού ή παρακράτησης των οφειλών προς τον ΟΑΕΕ από τα ποσά των συντάξεων, εφόσον το οφειλόμενο ποσό εισφορών δεν ξεπερνά τις τριάντα (30) μηνιαίες συντάξεις κατωτάτων ορίων λόγω γήρατος και μέχρι του ποσού των 20.000 ευρώ. Επίσης, δίνεται η δυνατότητα παρακράτησης από τη σύνταξη σε 40 μόνο μηνιαίες δόσεις. Στις παρούσες συνθήκες όμως, τα οφειλόμενα ποσά είναι πολύ μεγαλύτερα, με αποτέλεσμα να μην μπορούν να συνταξιοδοτηθούν ασφαλισμένοι με θεμελιωμένα δικαιώματα, ήδη και χωρίς την προσμέτρηση του χρόνου για τον οποίο οφείλουν εισφορές. Παρατηρείται επίσης το φαινόμενο να ειδοποιείται ο υποψήφιος συνταξιούχος για την οφειλή του πολλούς μήνες, ακόμα και έτη, μετά την υποβολή της αιτήσεώς του, με αποτέλεσμα τα αναδρομικά ποσά συντάξεων να υπερκαλύπτουν την οφειλή, αλλά ο ΟΑΕΕ να μην προχωρά στον συμψηφισμό λόγω του ορίου των 20.000 €. Είναι επιβεβλημένη λοιπόν η αύξηση του ορίου και η επιμήκυνση των δόσεων, όπως έχει επανειλημμένως ζητήσει ο ΣΥΡΙΖΑ με τροπολογία του, προκειμένου να συνταξιοδοτούνται οι ασφαλισμένοι, αλλά και να εισπράττει τις οφειλές ο ΟΑΕΕ.

Είναι γεγονός εξάλλου ότι η Πολιτεία θα πρέπει να προχωρήσει σε μια νέα επεξεργασία των συνταξιοδοτικών και ασφαλιστικών διατάξεων του ΟΑΕΕ, οι οποίες, σε σχέση τουλάχιστον με αυτές των υπολοίπων ασφαλιστικών φορέων, έχουν σχεδόν τιμωρητικό χαρακτήρα! Ενδεικτικά αναφέρουμε:

- στον ΟΑΕΕ δεν προβλέπεται δικαίωμα σε μειωμένη σύνταξη.
- δεν προβλέπεται η ασφάλιση στα βαρέα και ανθυγιεινά για καμία κατηγορία ασφαλισμένων του ΟΑΕΕ.
- οι παλαιοί ασφαλισμένοι με 35 έτη εργασίας συνταξιοδοτούνται με τη συμπλήρωση του 60^{ου} έτους, ενώ για τους μισθωτούς προβλέπεται το 58^ο έτος.
- για τη συνταξιοδότηση γυναικών ασφαλισμένων στον ΟΑΕΕ με ανήλικο τέκνο απαιτούνται 25 έτη απασχόλησης, ενώ στο ΙΚΑ 18 έτη.

Πρόβλημα δημιουργείται ακόμα και σε ασφαλισμένους που συνταξιοδοτούνται με διαδοχική ασφάλιση και έχουν τελευταίο φορέα τον ΟΑΕΕ. Παρόλο που έχουν τον απαραίτητο αριθμό ενσήμων και την απαιτούμενη ηλικία για να συνταξιοδοτηθούν από άλλο Ταμείο, ο ΟΑΕΕ δε διαβιβάζει τα αιτήματα στον προηγούμενο φορέα αν ο αιτών δεν έχει συμπληρώσει το 62^ο έτος της ηλικίας του.

Κατάφωρα αδικημένοι είναι και οι άνεργοι επαγγελματίες, αφού το βοήθημα που προβλέπεται στο άρθρο 44 του ν.3986/2011 για τους άνεργους δικαιούχους του Ο.Α.Ε.Ε., δίνεται μονάχα σε όσους δεν είχαν ασφαλιστικές οφειλές όταν έκλειναν την επιχείρησή τους και όχι σε όσους έχουν την παραμικρή οφειλή στον ΟΑΕΕ. Είναι καταφανώς επιτακτική η ανάγκη για χορήγησή του και σε όσους έχουν οφειλές, με την ταυτόχρονη βέβαια παρακράτηση μέρους του βοηθήματος για την εξόφληση των οφειλών προς τον Ο.Α.Ε.Ε., διαφορετικά ο Ειδικός Λογαριασμός Ανεργίας υπέρ των Αυτοτελώς και Ανεξαρτήτως Απασχολούμενων που συστάθηκε στον ΟΑΕΔ δεν έχει λόγο ύπαρξης.

Οι αυτοαπασχολούμενοι επαγγελματίες, οι ιδιοκτήτες μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων, βιοτέχνες, έμποροι και αυτοκινητιστές, που βλέπουν τα εισοδήματά τους να εκμηδενίζονται, πέρα από τα βιοποριστικά τους προβλήματα καλούνται να αντιμετωπίσουν και την ποινικοποίηση των ασφαλιστικών τους οφειλών προς τον ΟΑΕΕ. Η ποινικοποίηση βασίζεται σε νόμο του 1967 (άρθρο 1 του α.ν. 86/1967) χωρίς να λαμβάνεται υπόψη το γεγονός ότι πρόκειται για αυτασφάλιση και όχι για εργοδοτικές εισφορές. Για την εξασφάλιση των οφειλών ο ΟΑΕΕ διαθέτει επαρκή ένδικα μέτρα (αστικά και

διοικητικά). Η οφειλή των αυτοαπασχολούμενων προς τον ασφαλιστικό φορέα δεν είναι δυνατό να συνιστά ποινικό αδίκημα.

Πέρα από την αποποινικοποίηση, θα πρέπει να υπάρξει μια ρεαλιστική αλλά και πάγια ρύθμιση των οφειλών ώστε οι επιχειρηματίες να είναι σε θέση να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους προς τον Οργανισμό, αλλά και να αυξηθούν τα έσοδα του ΟΑΕΕ. Αντ' αυτού, πρόσφατα ο ΟΑΕΕ ξεκίνησε την αποστολή επιστολών στους ασφαλισμένους του Οργανισμού, οι οποίοι έχουν ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις, απειλώντας με μέτρα αναγκαστικής εκτέλεσης και κατασχέσεις όσους δεν προσέλθουν άμεσα στα ταμεία του ΟΑΕΕ, παρόλο που είναι σε γνώση του Οργανισμού ότι η μη καταβολή των ασφαλιστικών εισφορών οφείλεται σε πραγματική οικονομική αδυναμία των ασφαλισμένων. Οι ενέργειες αυτές, αν και ανακλήθηκαν μετά τη θύελλα αντιδράσεων που προκάλεσαν, φανερώνουν την παντελή έλλειψη σχεδιασμού εκ μέρους της Κυβέρνησης. Κατά το σχεδιασμό της ρύθμισης θα πρέπει να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι το 70% περίπου των ενεργών οφειλετών οφείλουν ποσά που κυμαίνονται μέχρι τα 10.000 ευρώ. Επίσης, θα πρέπει να γίνει τροποποίηση των επαχθών όρων που ισχύουν για τις ρυθμίσεις οφειλών. Οι ασφαλισμένοι στον ΟΑΕΕ, έως σήμερα, όταν προβαίνουν σε ρύθμιση της οφειλής τους, ή κάνουν μια ρύθμιση για υπαγωγή σε κατώτερη ασφαλιστική κλίμακα, χάνουν τη ρύθμισή τους με την παραμικρή καθυστέρηση πληρωμής. Μάλιστα στην περίπτωση ρύθμισης για υπαγωγή σε χαμηλότερη ασφαλιστική κλίμακα, αρκεί μια ημέρα καθυστέρησης από την καταληκτική ημερομηνία πληρωμής της για να χαθεί η ρύθμιση, να επανέλθει ο ασφαλισμένος στην αρχική του ασφαλιστική κλίμακα και να απολέσει την δυνατότητα επανένταξης στη ρύθμιση αυτή.

Αναμφισβήτητα, οι μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις, εκτός από ραχοκοκαλιά της οικονομίας, αποτελούν και τη ραχοκοκαλιά της απασχόλησης στην Ελλάδα. Στις 100.000 επιχειρήσεις που έκλεισαν αντιστοιχούν 500.000 θέσεις εργασίας, ενώ την τελευταία πενταετία ο μέσος αριθμός εργαζομένων ανά μικρή επιχείρηση έχει μειωθεί κατά 40% (6 εργαζόμενοι κ.μ.ο. το 2012 από 10 το 2007). Οι μνημονιακές πολιτικές λιτότητας και ύφεσης, καταστρέφοντας την παραγωγική βάση της χώρας, έχουν οδηγήσει στη μαζική απώλεια εκατοντάδων χιλιάδων θέσεων εργασίας, φτάνοντας την ανεργία σε δυσθεώρητα ύψη. Παράλληλα, οι μνημονιακές κυβερνήσεις με απαράδεκτες και μεθοδευμένες τακτικές, όπως η απόφαση για την κατάργηση της «Κυριακής-αργίας», ωφελεί μόνο τα μεγάλα πολυκαταστήματα και τις πολυεθνικές εμπορικές αλυσίδες, ενώ ζημιώνει και τους υπαλλήλους, διαλύοντας τις εργασιακές σχέσεις, και τις μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις που δεν μπορούν να ανταπεξέλθουν οικονομικά και λειτουργικά.

Με βάση τα παραπάνω επερωτάται ο κ. Υπουργός Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας:

- 1) Σε ποιες ενέργειες θα προβεί προκειμένου είτε να αποσυνδεθεί η πληρωμή των εισφορών από τη θεώρηση του βιβλιαρίου ασθενείας ή τουλάχιστον το δικαίωμα για παροχές ασθένειας να ισχύει για τους ασφαλισμένους του ΟΑΕΕ που έχουν καταβάλει μία (1) τουλάχιστον εισφορά ανά εξάμηνο, ακόμα και αν έχουν ληξιπρόθεσμα χρέη;**
- 2) Θα προχωρήσει σε νομοθετική ρύθμιση προκειμένου να αυξηθεί το όριο των 20.000 Ευρώ για συμψηφισμό οφειλών με ποσά συντάξεων, ώστε να συνταξιοδοτηθούν εκατοντάδες ασφαλισμένοι, μεγάλης ηλικίας, που βρίσκονται σε καθεστώς ομηρίας και να εισπράξει τις οφειλές ο ΟΑΕΕ; Σκοπεύει αντίστοιχα να αυξήσει τον αριθμό των μηνιαίων δόσεων για παρακράτηση της σύνταξης λόγω οφειλών;**
- 3) Προτίθεται να προβεί σε αλλαγές του νομοθετικού πλαισίου αναφορικά με το συνταξιοδοτικό των επαγγελματιών, οι διατάξεις του οποίου είναι άδικες και επιφέρουν άνιση μεταχείριση σε σχέση με ασφαλισμένους άλλων Ταμείων;**

- 4) Προτίθεται να χορηγήσει το βοήθημα που προβλέπεται στο άρθρο 44 του ν.3986/2011 και σε εκείνους που έχουν οφειλές; Και αν όχι, σκοπεύει να προβεί σε όλες τις ενέργειες προκειμένου να τους επιστραφούν τα χρήματα που έχουν καταβάλει υπέρ του Ειδικού Λογαριασμού Ανεργίας;
- 5) Σε ποιες ενέργειες θα προβεί προκειμένου ο ΟΑΕΕ να προχωρήσει σε μια ρεαλιστική και πάγια ρύθμιση των οφειλών, χωρίς τους επαχθείς όρους που ισχύουν σήμερα; Θα φροντίσει ώστε να μην επαναληφθούν ενέργειες όπως η αποστολή απαράδεκτων επιστολών σε περίοδο βαθιάς ύφεσης, με απειλές σε ασφαλισμένους που αποδεδειγμένα αδυνατούν να πληρώσουν τις οφειλές τους;

Επερωτάται ο κ. Υπουργός Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων:

- 1) Σε ποιες ενέργειες θα προβεί για την αποπoinικοποίηση των οφειλών στον Ο.Α.Ε.Ε., δεδομένου ότι δεν πρόκειται για εργοδοτικές εισφορές;

Οι Επερωτώντες Βουλευτές

Τσίπρας Αλέξης

Στρατούλης Δημήτρης

Μπόλαρη Μαρία

Καραγιαννίδης Χρήστος

Μπάρκας Κώστας

Σταθάς Γιάννης

Χαραλαμπίδου Δέσποινα

Βούτσης Νίκος

Αγαθοπούλου Ειρήνη

Αθανασίου Νάσος

Αλεξόπουλος Αποστόλης

Αμανατίδης Ιωάννης

Αμμανατίδου-Πασχαλίδου Ευαγγελία

Αποστόλου Ευάγγελος

Βαλαβάνη Νάντια

Βαμβακά Τζένη

Βαρεμένος Γιώργος

Γαϊτάνη Ιωάννα

Γάκης Δημήτρης

Γελαλής Δημήτρης

Γερμανίδης Αθανάσιος

Γεροβασίλη Όλγα

Γεωργοπούλου Έφη

Γλέζος Μανώλης

Δερμιτζάκης Κωνσταντίνος

Διακάκη Μαρία

Διαμαντόπουλος Ευάγγελος

Διώτη Ηρώ

Δούρου Ρένα

Δραγασάκης Γιάννης

Δρίτσας Θοδωρής

Δριτσέλη Παναγιώτα

Ζαχαριάς Κωνσταντίνος

Ζεϊμπέκ Χουσεϊν

Ζερδελής Ιωάννης

Θεοπεφτάτου Αφροδίτη

Ιγγλέζη Αικατερίνη

Καλογερή Αγνή

Κανελλοπούλου Μαρία

Καρά Γιουσούφ Αϊχάν

Κατριβάνου Βασιλική

Καφαντάρη Χαρά

Κοδέλας Δημήτρης

Κοντονής Σταύρος

Κουράκης Τάσος

Κουρουμπλής Παναγιώτης

Κριτσωτάκης Μιχάλης

Κυριακάκης Βασίλης

Κωνσταντοπούλου Ζωή

Λαφαζάνης Παναγιώτης

Μαντάς Χρήστος

Μεϊκόπουλος Αλέξανδρος

Μητρόπουλος Αλέξης

Μιχαλάκης Νίκος

Μιχελογιαννάκης Ιωάννης

Ξανθός Αντρέας

Ουζουνίδου Ευγενία

Παναγούλης Στάθης

Πάντζας Γεώργιος

Παπαδημούλης Δημήτρης

Πετράκος Θανάσης

Σακοράφα Σοφία

Σαμοΐλης Στέφανος

Σταθάκης Γιώργος

Σταμπουλή Αφροδίτη

Συρμαλένιος Νίκος

Τατσόπουλος Πέτρος

Τριανταφύλλου Μαρία

Τσακαλώτος Ευκλείδης

Τσουκαλάς Δημήτρης

Φωτίου Θεανώ

Χατζηλάμπρου Βασίλης